

Noorderlicht
Noorderlicht
Noorderlicht

Jaarverslag 2024

INHOUD

1.	Woord vooraf	03
2.	Noorderlicht 2024 in vogelvlucht	04
3.	Een jaar van transitie en vernieuwing	07
4.	Talentontwikkeling en educatie	11
5.	Organisatieontwikkeling	14
6.	Makers, medewerkers, samenwerkingen, subsidiegevers	16
7.	Bestuursverslag	17
8.	Tot slot	20
9.	Financieel jaarverslag 2024	22
10.	Jaarcijfers (bijlage)	23

Woord vooraf

Fotografie transformeert de afgelopen tijd fundamenteel van een statisch medium naar een dynamische en technologisch gedreven praktijk die we lens-based media noemen. Waar fotografie ooit draaide om het bevroren van een enkel moment, verkennen we nu de grenzen tussen registratie en generatie. Onze tentoonstellingen illustreerden precies deze verschuiving: beelden zijn niet langer uitsluitend menselijke observaties, maar complexe samenwerkingen tussen fotografische techniek, algoritmische intelligentie en maatschappelijke context. Onze lens is niet meer slechts een optisch instrument, maar een interface waar menselijke intentie en technologische mogelijkheden elkaar ontmoeten. Beelden zijn portalen naar nieuwe perspectieven, en in 2024 heeft Noorderlicht die deuren daartoe wijd opengezet. Met trots kijk ik terug op het afgelopen jaar bij Noorderlicht, mijn eerste halfjaar. Met een team dat met een ongeëvenaarde inzet gewerkt heeft aan ons tentoonstellings-, educatie- en publieksprogramma. Dat was niet alleen artistiek inspirerend, maar het heeft ook de verbinding met maatschappelijke vraagstukken versterkt. Onze organisatie transformeerde niet door restrictie, maar door verkenning - door nadrukkelijk de grenzen van de visuele cultuur te verleggen. De eerder gebezigde drie-indeling Studio – On Tour – Biënnale laten we los, omdat ons programma zich niet laat vangen in vaste structuren. Noorderlicht ontwikkelt zich tot een allesomvattend platform waarin presentatie, onderzoek en reflectie elkaar afwisselen en stimuleren. We omarmen een flexibele werkwijze die ruimte biedt voor dynamische samenwerkingen, interdisciplinaire verbindingen en diepgaande verkenningen van het visuele veld.

Onze tentoonstellingen functioneerden als katalysatoren voor maatschappelijke dialoog, waarmee we de grote technologische vraagstukken toegankelijk hebben gemaakt voor een breed publiek. Met *Digital Mirror*, ons nieuwe platform voor publieksparticipatie en educatie, weerspiegelen we deze vraagstukken: we bevragen en interpreteren de gelaagde wereld om ons heen.

Dankzij de loyale meerjarensteun van de Gemeente Groningen, de Provincie Groningen, Leeuwarden en provincie Friesland, en de incidentele bijdragen van onder meer het BPD Cultuurfonds, Stimuleringsfonds, het Mondriaan Fonds, Emmapplein Foundation, Fonds21, Cultuurfonds en Stichting Zabawas ontvingen we steun van 16 verschillende publieke en private fondsen, wat resulteerde in een totaalbedrag van € 807.977,00. Deze steun voelt als meer dan financiering - maar als een collectief vertrouwen in de kracht van visuele cultuur.

Mijn dank is diep en oprecht. Aan onze beeldmakers die hun kwetsbaarheid en visie met ons delen. Aan onze medewerkers en vrijwilligers die elke dag opnieuw de mogelijkheden van Noorderlicht vormgeven. Aan onze fondsen en partners die geloven in de kracht van kunst als een fundamentele vorm van menselijk begrip. Aan onze bezoekers die steeds opnieuw bereid zijn om nieuwe perspectieven binnen te treden.

Noorderlicht is een levend, ademend proces van ontdekking. Elke blik en elk beeld is een mogelijkheid tot transformatie. We zijn geen toeschouwers, maar de actieve vormgevers van nieuwe perspectieven.

Roosje Klap

Algemeen en artistiek directeur Noorderlicht

Noorderlicht 2024 in vogelvlucht Tentoonstellingen en publieksprogramma

2024 was voor Noorderlicht een periode van intensieve artistieke verkenning en vernieuwing. Ons programma weerspiegelde de doorlopende zoektocht naar de rol van beeldcultuur in een snel veranderende wereld, waarbij we kunstmatige intelligentie, gemeenschapsvorming en sociale vraagstukken voor iedereen centraal stelden. Ondanks dat 2024 geen biënnale jaar was, ontwikkelde Noorderlicht met name in de tweede helft van het jaar een breed scala aan tentoonstellingen, publieksprogramma's en educatieve activiteiten, met als doel om de impact van beeldcultuur en fotografie te onderzoeken in relatie tot maatschappelijke vraagstukken.

Tentoonstellingen

Kim Hunnensen: Dreamscapes

Talentenprogramma in de reeks 'Talent van Hier', onderdeel van ESNS Art

18 – 20 januari 2024

In januari opende Noorderlicht met *Dreamscapes*, een solotentoonstelling van Kim Hunnensen, onderdeel van ESNS Art in de reeks *Talent van Hier*. Voor haar collages gebruikte Hunnensen eigen foto's van landschappen, gecombineerd met elementen uit insectenboeken, flora en fauna-publicaties, en afbeeldingen van het heelal. Haar werk werd in kleine gelimiteerde oplages gezeefdrukt en opgebouwd uit verschillende kleurlagen. De tentoonstelling vond plaats in samenwerking met lokale kunstpartners en werd gepresenteerd tijdens ESNS in Groningen.

Sluiterijd: Awoiska van der Molen & Alice Wielinga

Afscheidstentoonstelling Kees van der Meiden

01 – 09 juni 2024

In juni werd met *Sluiterijd: Awoiska van der Molen & Alice Wielinga* afscheid genomen van directeur Kees van der Meiden. Na acht bijzondere jaren werd zijn vertrek gemarkeerd door een tentoonstelling met twee van zijn favoriete beeldmakers uit het BPD Cultuurfonds Hernieuwde Energie-programma. De expositie bood een moment van reflectie en waardering.

Ulysses, European Odyssey 2024

11 – 13 juni 2024

Als Nederlandse partner nam Noorderlicht deel aan het pan-Europese project *ULYSSES: European Odyssey 2024*. Dit initiatief vertaalde James Joyce's *Ulysses* naar de 21e eeuw en richtte zich op thema's als seksualiteit en identiteit. Noorderlicht droeg hieraan bij met de multimediale installatie *Sex Shooter* van Hester Scheurwater en het filmprogramma *Gender Matters: Stories from Istanbul* van Gülen Güler. Daarnaast schreef auteur Vamba Sherif een bijdrage voor de Europese publicatie. Dit project verstevigde onze internationale positie en leverde waardevolle nieuwe samenwerkingen op. De tentoonstelling vond plaats in 2023, de internationale afsluiting vond in juni 2024 plaats met een symposium in Londonderry. Tevens bezochten Chiara Pastoor en Nelke Mast, die als jonge kunstenaars deelnamen aan de tentoonstelling, in 2024 de partneractiviteiten in Dublin.

Gender, Pride and Prejudice – A Love Letter to Queer Resilience

21 – 30 juni 2024

Pride Photo x Noorderlicht x Noorderpoort

In de zomermaanden vond de tentoonstelling *Gender, Pride and Prejudice – A Love Letter to Queer Resilience* plaats, een samenwerking tussen Noorderlicht, Pride Photo en Noorderpoort. Vijftien Noorderpoortstudenten presenteerden hun werk naast levensgrote videoportretten van internationale professionals uit de Pride Photo Award. De expositie belichtte vooral genderdiversiteit, identiteit en AI.

Slochter Vrijstaat Midzomerfestival

22 juni 2024

Noorderlicht x Hoop voor Hoog Hammen x De Woudbloem

Op 22 juni vond het Slochter Vrijstaat Midzomerfestival plaats, geïnspireerd door de door Noorderlicht ontwikkelde roman 'In de Slochter Vrijstaat' (2023) van Auke Hulst. De fototentoonstelling in De Woudbloem toonde bewerkte beelden van een fictieve reis door de Vrijstaat, terwijl een gele FRAM-bus uit 1980 bezoekers langs verschillende locaties voerde. Natuurgidsen verzorgden wandelingen en er waren lezingen, muzikale optredens (o.a. Erwin de Vries en Never Been to Berlin) en er was een sterrenkijksessie. Het festival bood een laagdrempelige manier om dit, door gaswinning getroffen gebied, van een nieuwe, positieve kant te leren kennen.

Pixel Perceptions: Into the Eye of AI

27 oktober 2024 – 19 januari 2025

In het najaar opende *Pixel Perceptions: Into the Eye of AI*, een flinke groepstentoonstelling die de invloed van kunstmatige intelligentie op beeldvorming onderzocht. Met bijdragen van kunstenaars als Boris Eldagsen, affect lab en Kate Crawford & Vladan Joler werd het publiek uitgedaagd

om kritisch na te denken over de ethische implicaties van AI. De tentoonstelling werd goed bezocht en vormde daarmee een belangrijke mijlpaal in de programmering van Noorderlicht. Bovendien wist de tentoonstelling, met 16% tegenover 20% bezoekers tussen de 50-59 jaar, een opvallend hoog percentage bezoekers tussen de 18-29 jaar te trekken. Het publiek gaf de tentoonstelling een 4 op een schaal van 5 (uit: publieksonderzoek Claudia de Grauw).

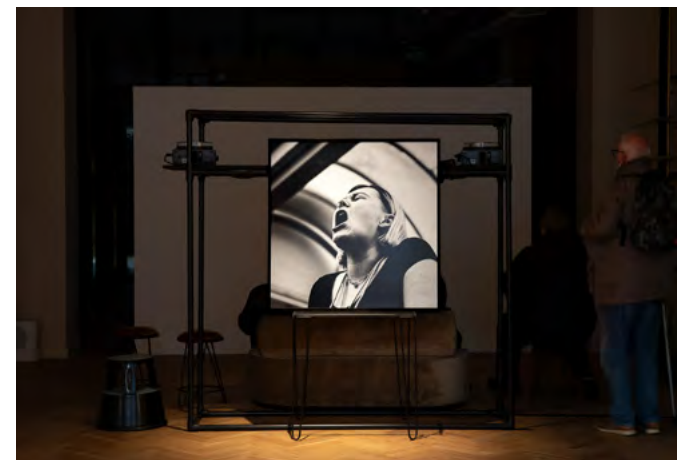
Quotes van bezoekers Pixel Perceptions uit publieksonderzoek dat in 2025 afgerond wordt:

- Mooie tentoonstelling met een originele en interessante kijk op AI in kunst!
- Mooie tentoonstelling en goede rondleiders.
- Mooi gedaan! Het is een interessant geheel met veel diversiteit in alle opzichten.
- Veelzijdig, esthetisch maar ook kritisch en filosofisch.
- Ben zeker drie uur gefascineerd geweest.
- Yes, it was great for me as a visitor of Groningen. Thanks!

Friday's Child: Tegenspoed in Leeuwarden

22 november – 20 december 2024

En als laatste dit jaar presenteerden we in samenwerking met de Gemeente Leeuwarden *Friday's Child: Tegenspoed in Leeuwarden*, waarin fotograaf Dineke Kaal een indringende blik wierp op armoede. Met een muzikale dia-installatie en intieme portretten bood de tentoonstelling een confronterende en immersieve ervaring. De tentoonstelling opende een belangrijk gesprek over sociaal-maatschappelijke problematiek in de regio.

Dineke Kaal, 'Friday's Child: Tegenspoed in Leeuwarden', 2024. Voormalig winkelpand Leeuwarden

AI.S.A.M., *AI Stole My job*, 2024. Pixel Perceptions, Akerk

Foto: Hanne van der Velde

Publieksprogramma Digital Mirror

Onder de naam *Digital Mirror* ontwikkelde Noorderlicht het laatste halfjaar in samenwerking met diverse partners een nieuw publieks- en educatieprogramma waarin de invloed van technologie en beeldcultuur op onze samenleving centraal staat. Dit platform biedt ruimte voor kritische reflectie en actieve betrokkenheid bij thema's zoals algoritmes, kunstmatige intelligentie en de wisselwerking tussen mens en machine. *Digital Mirror* nodigt het publiek uit om na te denken over deze gelaagde werkelijkheid en hun eigen positie binnen de wereld van kunst en technologie te onderzoeken. In *Pixel Perceptions* illustreerde *Decisive Mirror* (2024), het werk van Sebastian Schmieg, de kern van dit programma. De spiegel stond symbool voor de complexe relatie tussen onszelf en technologie. Enerzijds toonde hij een utopie waarin we onszelf reflecteren, anderzijds een heterotopie die ons confronteerde met de realiteit van de digitale beeldcultuur. De volgende programma's werden gepresenteerd:

Digital Mirrors of Power: openingssymposium *Pixel Perceptions*

Samen met sprekers Vladan Joler, Marleen Stikker, Rosa Wevers en Roosje Klap gingen we in gesprek over de macht van data, naar aanleiding van het op *Pixel Perceptions* geïnstalleerde immense onderzoekswerk 'Calculating Empires' van Kate Crawford en Vladan Joler.

Digital Mirror: Curator Roundtable – Reflectie op *Pixel Perceptions*

Een verdiepende discussie met een kleine kring van vijftien deelnemers over de rol van kunstmatige intelligentie in beeldvorming. De drie co-curatoren en vooraf aangemelde professionals gingen met elkaar in gesprek over de ethische en artistieke implicaties van AI en de veranderende rol van beeldcultuur.

Digital Mirror: Symposium 'Invisible Labor'

Een symposium waarin kunstenaar Nicolas Gourault en onderzoeker Dr. Seonok Lee de onzichtbare arbeid achter technologische systemen en algoritmische besluitvorming analyseerden: een kritische blik op de mensen en structuren die AI en digitale media mogelijk maken.

Digital Mirror: Symposium en workshop 'Digital Mirror: Machine Visions'

Een workshop en symposium, waarin Martine Stig, Babusi Nyoni, Daniel Leix Palumbo en Nadia Piet in gesprek gingen over hoe machines kijken en hoe deze 'machine visions' ons begrip van realiteit beïnvloeden. De presentaties waren gericht op AI, surveillance en de maatschappelijke impact van deze technologieën.

Digital Mirror Fotosalon

Tweemaal bood de Digital Mirror Fotosalon ruimte voor experimentele presentaties en gesprekken tussen kunstenaars en publiek. Hier werd de relatie tussen technologie en fotografie verder onderzocht.

Rondleiding en rondetafelgesprek met de dovencommunity, ism Turkoois

Een speciale rondleiding en gesprek met bezoekers uit de dovencommunity en horenden, waarin werd stilgestaan bij de toegankelijkheid van AI-gegenereerde beelden en hoe beeldvorming kan worden ervaren door mensen met een auditieve beperking.

Digital Mirror Shortreads, gepubliceerd op de eigen website en LinkedIn:

- 'Who asks the questions when AI provides the answers?' – R. Klap & R. Wevers
- 'The human cost (and resistance) of the platform economy' – R. Klap
- *The ghosts in the Magic (?) Machine* – R. Klap

Samenwerking Noorderbreedte

Het bijzondere tijdschrift Noorderbreedte over landschap, identiteit en duurzaamheid in Noord-Nederland verschijnt vier keer per jaar, telkens met een thema dat aansluit op lokale ontwikkelingen. Noorderlicht werkt hieraan mee door voor elke editie een thematische bijdrage te leveren, en daarbij het werk van een internationale fotograaf te presenteren, wiens werk een reflectie biedt op de lokale ontwikkelingen binnen een bredere, internationale context, en schrijft een begeleidende tekst.

Sebastian Schmieg, *Decisive Mirror*, 2024. *Pixel Perceptions*, Noorderlicht Galerie. Foto: Hanne van der Velde

Een jaar van transitie en vernieuwing

Marketing en communicatie

De marketing en communicatie van Noorderlicht stond in 2024 in het teken van transitie. We ontwikkelden een nieuwe website, vulden ons team aan met een stagiaire, gingen voor het eerst samenwerken met een persbureau en een onderzoeksbureau, en zetten de eerste stappen richting open source communicatiemiddelen- en kanalen: stappen die bepalend zijn voor de koers die we in 2025 met onze marketing en communicatie zullen gaan varen. We willen ons inzetten voor een veilige en onafhankelijke community, zowel online als op de vloer. De keuzes die we hierin maken, delen we in alle openbaarheid met het doel om te laten zien wat andere partijen en particulieren kunnen doen om diezelfde stappen te kunnen zetten. In die zin is er aankomend jaar een meer informerende rol voor de marketing en communicatie van Noorderlicht weggelegd, een rol die in 2024 ontstaan is.

Website

Noorderlicht streeft ernaar voorloper te zijn in de ontwikkelingen en mogelijkheden rondom digitale beeldcultuur. Het is daarom van belang om een website te hebben die daarbij aansluit, maar die ook de kernwaarden van Noorderlicht in acht houdt: toegankelijkheid, transparantie en verbinding. Tijdens de ontwikkeling van onze nieuwe website hebben we met deze waarden in het hoofd verschillende oriënterende gesprekken gevoerd met zowel ontwerpers als webbouwers uit zowel eigen regio als daarbuiten. Uitgangspunten waren een vooruitstrevende website, met een focus op visuele toegankelijkheid, gebruiksvriendelijkheid, duurzaam digitaal onderhoud, en een lichte digitale voetafdruk.

De website is ontworpen door Thonik en Roosje Klap, en ontwikkeld door de Groningse webbouwers Slash2. De technologische infrastructuur van de Noorderlicht website is samen met deze partners gebouwd rond open source software en zelfontwikkelde systemen om onze kernwaarden te ondersteunen. We hebben ons gericht op principes en tools die gericht zijn op het verminderen van de milieupact van software en hebben de volgende stappen genomen om dit te kunnen realiseren:

- We hebben de gebruikersinterface (UI) en de gebruikerservaring (UX) eenvoudig en effectief gemaakt, wat bijdraagt aan een lagere energieconsumptie door de gebruikers.

- We hebben afbeeldingen en minimaliseren scripts geoptimaliseerd, daarmee verminderen we de hoeveelheid data die moet worden geladen.
- We werken met een lokale 'green' webhostingprovider die gebruikmaakt van hernieuwbare energiebronnen, zowel in de manier waarop ze functioneren als in de manier waarop ze worden geproduceerd en geleverd. Onze Groningse datacenters maken gebruik van groene stroom en moderne, zeer energiezuinige hardware, waarbij de restwarmte wordt benut door Warmtestad.
- We gebruiken media (zoals afbeeldingen en video's) alleen waar het waarde toevoegt en zorgen dat deze goed gecomprimeerd zijn.
- De website is toegankelijker gemaakt door toevoeging van een contrastfilter.
- We monitoren de huidige emissies en koolstofvoetafdruk van de website.

Niet alleen het ontwerp, maar ook de toegankelijkheidsmogelijkheden en prikkelarme opties van de website waren voor Thonik reden genoeg om onze website onlangs in te sturen voor de Webby Awards. Het taalgebruik, maar ook het lettertype van onze tweetalige website is simpel, groot en goed leesbaar. Bezoekers hebben zelf de mogelijkheid de bewegingen en het contrast van de website aan te passen.

De *backend* heeft Slash2 in Craft CMS gebouwd en sluit daarmee perfect aan bij de persoonlijke wensen van Noorderlicht. Zo werd de website niet alleen extern toegankelijk, maar ook intern gebruiksvriendelijk. Slash2 werkt bovendien met Matomo, een open source websiteanalyseplatform waarmee je zelf 100% eigenaar van je eigen data bent. Een belangrijk gegeven voor Noorderlicht, dat aansluit bij onze kernwaarde transparantie.

Open source communicatie

Niet alleen onze website stapt weg van Big Tech: in najaar 2024 zijn we begonnen met het oriënteren op open source communicatieprogramma's. In 2025 stappen we over naar open source software NextCloud, mailingsoftware Cloud-mailer en gaan we volledig over naar Signal. Daarnaast gaan we voor de externe communicatie geleidelijk overstappen naar socialmediakanalen Mastodon en PixelFed en nemen we afscheid van X (hier hebben we in 2024 al afscheid van genomen) en Meta (Instagram en Facebook).

We willen ons in 2025 actief inzetten voor een open en eerlijke manier van online communiceren. Dit doen we in nauwe samenwerking met partijen als Waag Futurelab, Public Spaces, Bits of Freedom en De Goede Zaak, te zien op onze gezamenlijk opgezette campagne #MakeSocials-SocialAgain. We vinden het belangrijk om dit traject transparant en geduldig te laten verlopen, zodat we ons online

publiek goed kunnen informeren, uitleggen waarom we bepaalde keuzes en stappen maken en ze tegelijkertijd de tijd geven om met ons mee te bewegen naar die andere platforms en software. We laten de community niet achter, maar nemen ze mee naar een veiligere, betere en inclusievere omgeving, en organiseren workshops, waarmee ons publiek kan leren hoe ze dit zelf kunnen doen.

Cijfers socialmediakanalen Noorderlicht in 2024

(X is verwijderd)

Facebook	10.890
Instagram	8.129
LinkedIn	1.495
Digitale nieuwsbrief	11.192
TOTAAL	31.706

Juan Obando and Yoshua Okón, DEMO, 2024. Pixel Perceptions, Akerk. Foto: Hanne van der Velde

Online platform Digital Mirror

Noorderlicht streeft naar toegankelijkheid en verbinding door tentoonstellingen toegankelijk te maken voor mensen met een handicap en begrijpelijke teksten aan te bieden. We werken daarom samen met diverse regionale, nationale en internationale partners om een breed publiek te bereiken en haar impact te vergroten. Om die reden lanceerden we Digital Mirror. Dit onderdeel van ons platform verkent de invloed van technologie en beeldcultuur op de samenleving. Met reflecties op de symposia, workshops en podcasts, evenals teksten die worden gepubliceerd naar aanleiding van de projecten en publieksprogramma's – in samenwerking met onze partners en externe experts – willen we kritisch denken, verkenning en samenwerking bevorderen.

In 2024 zijn er onder deze noemer onder andere rondetafelgesprekken georganiseerd, gaven curatoren elke donderdag

een gratis rondleiding door *Pixel Perceptions*, konden mensen meedoen met verschillende workshops, prompt-battles en luisteren naar symposia die verdieping gaven op de thematiek van *Pixel Perceptions* (terug te vinden onder het kopje *Programma*). Aanvullend hebben we het hele jaar korte interviews met makers uit de tentoonstellingen *Gender, Pride and Prejudice – A Love Letter to Queer Resilience* en *Pixel Perceptions* op social media gedeeld. In januari 2025 organiseren we samen met café Luhu en dovenorganisatie Turkoois een speciale rondleiding door *Pixel Perceptions* met een tolk Nederlandse Gebarentaal.

Openingsperformance *Pixel Perceptions*, Luna Maurer: *Emoticons Don't Have Wrinkles*, 2024. Foto: Sven Sleur

Eigen ticketing

In 2024 zijn we voor het eerst begonnen met een eigen ticketingsysteem voor de verkoop van tickets voor Noorderlichtevenementen. In samenwerking met SeeTickets fungeerde *Pixel Perceptions* als pilot voor de verkoop en inzage van onze eigen tickets. Kaarten konden zowel online als aan de balie in de Akerk en bij Noorderlicht gekocht worden. Op deze manier hebben we meer inzage in het aantal verkochte tickets en bezoekersstromen, zodat we openingstijden en data in de toekomst beter kunnen afstemmen op die bezoekersstromen en bezoekersaantallen in de toekomst nog secuurder kunnen optekenen. Aankomend jaar zullen we daarom reflecteren op deze nieuwe manier van ticketing.

Media

Naast interne communicatie en social media-kanalen vinden we het ook belangrijk dat nieuws rondom Noorderlicht doelgericht verspreid wordt en willen we af van de 'zend'-associatie die men heeft rondom persberichten. Om die reden zijn we in najaar 2024 samen gaan werken met persbureau StartPR. Samen met hen konden we in overleg goed bepalen welk Noorderlicht-nieuws het delen waard was en voor

welke partijen dat nieuws interessant was. Door deze werkzaamheden samen met een bureau te doen, kunnen we op een duurzamere manier omgaan met het verspreiden van persberichten en het opbouwen van PR-contact.

Versillende evenementen van Noorderlicht werden in 2024 uitgelicht in de media. *Gender, Pride and Prejudice – A Love Letter to Queer Resilience* bijvoorbeeld, in *Pf Fotografie Magazine*, *Focus Magazine* en *OOG*:

De tentoonstelling van dit jaar is een visuele liefdesbrief aan de veerkracht van queer mensen. "Het is een verzameling beelden die een blik werpen op de werelden van queer levens, lichamen, identiteiten en verhalen van over de hele wereld."

Sebastiaan Scheffer, 15 juni 2024, *OOG*.

Pixel Perceptions, de grootste tentoonstelling van Noorderlicht in 2024, werd breed uitgelicht in zowel landelijke als regionale pers en haalde positieve recensies. Een greep uit de persaanidacht:

Terwijl kunstmatige intelligentie ons overspoelt, worden er gek genoeg amper tentoonstellingen over gemaakt. 'Pixel Perceptions' in fotografieplatform Noorderlicht, Groningen, kan worden beschouwd als een inhaalslag en zet de zaken meteen op scherp.

Edo Dijksterhuis, 20 november 2024, *Museumtijdschrift*

*De mogelijkheden en het gevaar van AI staan centraal bij Noorderlicht – met fascinerende resultaten. Niet te vertrouwen algoritmen, haperende gezichtsfilters, visuele nachtmerries: AI is vaak nog lomp, synthetisch en goed herkenbaar als nep, althans in de beelden die Noorderlicht in de tentoonstelling *Pixel Perceptions* voorschotelt. Maar dat maakt het juist zo fascinerend.*

Arno Haijtema, 28 november 2024, de Volkskrant

*De tentoonstelling *Pixel Perceptions: Into the Eye of AI* van Noorderlicht stelt relevante vragen over waarheid en manipulatie: hoe betrouwbaar is beeld nog? En welke impact hebben de recente ontwikkelingen in artificiële intelligentie op de creatieve industrie?*

Mister Motley, 2 december 2024

*De grootste AI-tentoonstelling van Nederland is te zien in Groningen. *Pixel Perceptions* wil ons scherper laten kijken.*

Joep van Ruiten, 25 oktober 2024, Dagblad van het Noorden

De tentoonstelling bestaat uit beeldbewerkingen, fotokunstwerken en interactieve installaties. Daar kun je instappen en echt ondervinden wat AI is. Dat is niet alleen leuk voor

mensen die nog helemaal niks weten of snappen van kunstmatige intelligentie, maar óók voor mensen die zich er al meer in hebben verdiept.

Ronald Niemeijer, 25 oktober 2024, RTV Noord

*In *Pixel Perceptions*, we explore how AI sees us and how we view AI. The works playfully and critically show how this technology is affected by stereotypes. One example is 'Unheard' by the duo Ymer Marinus and Martina Raponi, developed especially for *Pixel Perceptions* in collaboration with the deaf community in Groningen.*

ARTDOC Photography Magazine, 26 oktober 2024

Pixel Perceptions offers an experience that resonates far beyond the exhibition space.

Melis Dumlu, December 2024

*Ook *Friday's Child* haalde de pers: 'Armoede heeft verschillende kanten, en fotografe Dineke Kaal wil die laten zien. Ze volgde een aantal Leeuwarders die aan den lijve ondervinden hoe dat is, leven in armoede. Het resultaat: fotoproject *Friday's Child: Tegenspoed in Leeuwarden*.'*

Jacob Haagsma, 8 december 2024, Leeuwarder Courant

Publieksbereik

De tentoonstellingen van Noorderlicht trokken in 2024 samen duizenden bezoekers, waarbij met name *Pixel Perceptions*, met 5.000 bezoekers, een grote aantrekkingskracht had. Ook *Gender, Pride and Prejudice* en *Friday's Child: Tegenspoed in Leeuwarden* wisten een significant publiek te bereiken, respectievelijk met 389 en 845 bezoekers. Dit was des te waardevoller in een jaar waarin Noorderlicht de overstap maakte naar een nieuwe directie. Belangrijk te noemen is dat 2024 een zogenaamd 'niet-biënnalejaar' was, wat doorgaans betekent dat Noorderlicht een minder intensieve programmering heeft dan in een biënnale-editie. Desondanks wisten we het publiek te behouden. De continuïteit in bezoekersaantallen en betrokkenheid onderstreept het vertrouwen van ons publiek en de impact van een gedegen programmering, ondanks organisatorische veranderingen en verschuivingen in de koers.

Het publieksprogramma *Digital Mirror* bewees relevantie door een diepgaande reflectie op technologie en beeldcultuur, met symposia en discussies waarin tientallen experts en geïnteresseerden deelnamen. We hebben gemerkt dat het publiek nog wat onwennig is met een verdiepend programma bij Noorderlicht, en we willen komend jaar zorgen voor meer participatie. De fotosalons en speciale rondleidingen, zoals die voor de dovencommunity, droegen

bij aan een inclusieve benadering van hedendaagse vraagstukken rondom AI voor minderheidsgroepen in het noorden. Daarnaast bewezen speciale evenementen zoals de Groninger Museumnacht (1.319 bezoekers) en het Pride Week-programma hun waarde in het aantrekken van diverse publieksgroepen.

De educatieve impact was substantieel: met 3.551 scholieren en studenten van 33 scholen die deel hebben genomen aan rondleidingen, workshops en docententrainingen blijft Noorderlicht een cruciale rol spelen in het vergroten van visuele geletterdheid en kritische reflectie bij alle generaties.

Online groeide het bereik verder door een stevige aanwezigheid op social media met een bereik van 31.706, waarvan de nieuwsbrief met ruim 11.000 abonnees wordt gelezen.

Cijfers tentoonstellingen 2024

- Dreamscapes, 125 bezoekers
- Gender, Pride and Prejudice, 389 bezoekers
- Sluiterijd, 70 bezoekers
- Slochter Vrijstaat Midzomerfestival, 804 bezoekers
- Pixel Perceptions, 5000 bezoekers
- Friday's Child: Tegenspoed in Leeuwarden, 845 bezoekers

Publieksprogramma Digital Mirror

Onder deze titel ontwikkelde Noorderlicht een reeks evenementen over de invloed van technologie op beeldcultuur:

- Digital Mirrors of Power: openingssymposium Pixel Perceptions, met oa Marleen Stikker, Rosa Wevers en Vladan Joler; 85 deelnemers
- Digital Mirror I: Curator Roundtable – Reflectie op *Pixel Perceptions*; 15 deelnemers
- Digital Mirror II: symposium 'Invisible Labor,' met Nicolas Gourault en Dr Seonok Lee; 13 deelnemers
- Digital Mirror III: workshop en symposium 'Digital Mirror: Machine Visions,' met Martine Stig, Babusi Nyoni, Daniel Leix Palumbo & Nadia Piet; 50 deelnemers
- Digital Mirror Fotosalon I; 40 bezoekers
- Digital Mirror Fotosalon II; 50 bezoekers
- Rondleiding en rondetafelgesprek met de dovencommunity; 45 deelnemers
- Essayserie, gepubliceerd op website en LinkedIn.

Educatie

Noorderlicht bereikte in totaal 3.551 scholieren en studenten via rondleidingen, workshops en docententrainingen. Zie hiervoor het hoofdstuk *Educatie* voor uitgesplitste cijfers.

Aanbod:

- Rondleidingen voor basis- en voortgezet onderwijs
- Workshops, o.a. cyanotypie
- Stageprogramma
- Volwassenen educatie

Speciale evenementen

- Museumnacht: 1319 bezoekers
- Pride Week-programma: 404 bezoekers

Totaal impact en bereik

Tentoonstellingen:	6 tentoonstellingen 7.233 bezoekers
Publieksactiviteiten:	9 evenementen 2.021 bezoekers 33 scholen bereikt 3.551 studenten
Educatie:	
Online aanwezigheid:	
— Website:	28.577 bezoekers 77.427 pagina's bekeken 11.193 abonnees
— Nieuwsbrief:	
— Social Media (Instagram, Facebook, LinkedIn gecombineerd):	20.156 volgers
Totaal bezoekersaantal:	12.805

Links: Juan Obando and Yoshua Okón, *DEMO*, 2024. Rechts: Ethel Lilienfeld, *Invisible Filter*, 2022. *Pixel Perceptions*, Akerk, Groningen. Foto: Hanne van der Velde

Opening 'In de Slochter Vrijstaat Midzomerfestival', Woudbloem, Groningen, 2024

Foto: Monika Balukevičiūtė

Talentontwikkeling en educatie

Artistieke groei en ontwikkeling hand in hand met kritische reflectie

Noorderlicht ziet talentontwikkeling als een essentiële pijler in haar missie om beeldmakers te ondersteunen in hun artistieke groei en kritisch denken over beeldcultuur en technologie te stimuleren. We bieden jonge makers niet alleen een platform, maar creëren ook betekenisvolle trajecten waarin experiment, reflectie en presentatie samenkomen.

In 2024 introduceerden we daarom de Noorderlicht Award, een jaarlijkse prijs voor een pas afgestudeerde lens-based media kunstenaar van Minerva/Frank Mohr. De winnaar ontvangt een geldbedrag van €1.000 en een centrale plek in een van onze tentoonstellingen. Hiermee erkennen en stimuleren we de potentie van jonge beeldmakers die nieuwe, grensverleggende narratieven onderzoeken binnen de lens-based media. Daarnaast participeert Noorderlicht in het *Talent van Hier*-initiatief, dat de zichtbaarheid van Gronings talent in de disciplines beeldende kunst, podiumkunsten, literatuur en popcultuur vergroot. Dit gebeurt door extra presentatieplatforms te bieden op festivals, podia en bij culturele instellingen. Hierdoor krijgen talenten niet alleen een podium, maar ook professionele begeleiding en zichtbaarheid binnen een groter netwerk.

Digital Mirror speelt meer en meer een rol als experimenteel platform voor jonge beeldmakers, onderzoekers en studenten. Door middel van symposia, workshops en mentorprogramma's kregen deelnemers de kans te reflecteren op de impact van beeldvorming en kunstmatige intelligentie. Dit dynamische platform bood ruimte voor artistieke en theoretische verkenning en stimuleerde interdisciplinaire samenwerking, en kwam tot stand met de aangetrokken partners Hanzehogeschool (Academie Minerva en Frank Mohr), Rijksuniversiteit Groningen (Jantine Tammes School), Waag, en The Hmm.

Educatie

In 2024 versterkte Noorderlicht haar positie als educatief platform voor een breed publiek via ons inclusieve onderwijsprogramma, dat zich richtte op alle onderwijsniveaus,

van basisschool tot volwasseneneducatie. Onze interdisciplinaire aanpak, waarbij we technologie, kunst en maatschappelijke thema's integreerden, bood deelnemers een rijke leeromgeving. Door middel van gerichte rondleidingen, interactieve workshops en participatieve projecten creëerden we betekenisvolle leerervaringen die aansloten bij actuele ontwikkelingen in de beeldcultuur.

"Ik had niet verwacht dat mijn werk in een echte tentoonstelling zou hangen. Het was spannend, maar ook heel tof om te zien hoe mensen erop reageerden."

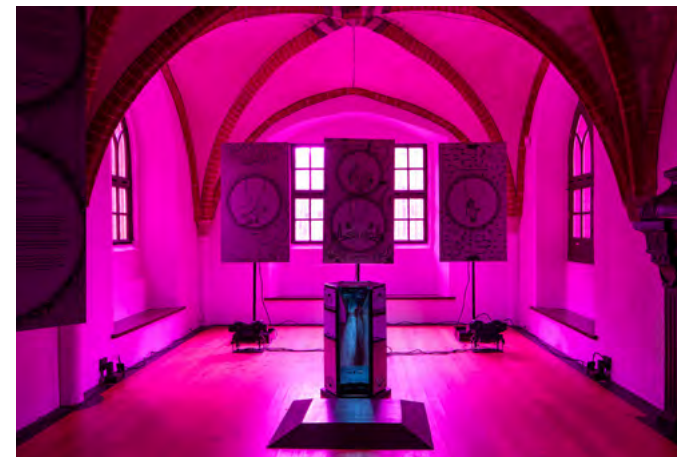
Noorderpoort-student (mbo Kunst en Multimedia)

In de zomer van 2024 realiseerde Noorderlicht een belangrijke tentoonstelling in samenwerking met Pride Photo en onderwijsinstelling Noorderpoort. De expositie *Gender, Pride and Prejudice – A Love Letter to Queer Resilience* combineerde twee complementaire perspectieven: het werk van vijftien Noorderpoort-studenten en een selectie internationale videoportretten uit de Pride Photo Award. Deze tentoonstelling, die van 21 juni tot 19 september te zien was, vormde een waardevol kruispunt tussen onderwijs, artistieke expressie en maatschappelijke betrokkenheid. Door de verbinding van studentenwerk met internationale professionele kunstenaars creëerden we een platform waar actuele thema's rond AI, genderidentiteit en diversiteit werden verkend. Het project illustreerde de kracht van institutionele samenwerking en onderstreepte onze rol in het verbinden van lokaal talent met internationale perspectieven. De expositie werd geopend door wethouder cultuur Kirsten de Wrede, en genereerde een betekenisvolle dialoog over identiteit en inclusie, terwijl het tegelijkertijd jonge kunstenaars de kans bood hun werk in een professionele context te presenteren. Deze succesvolle samenwerking verstevigde onze positie als platform voor opkomend talent en bevestigde onze commitment aan inclusieve programmering die maatschappelijke thema's adresseert en is daarom zeker voor herhaling vatbaar.

"Mijn studenten kwamen nieuwsgierig maar onzeker binnen. Ze verlieten Noorderlicht met trots, een mooie herinnering rijker en een stap verder als beeldmakers."

Noorderpoort docent

De toegankelijkheid van ons programma werd gewaarborgd door een flexibel reserveringssysteem voor scholen en onderwijsinstellingen, met professionele begeleiding door onze educator. Deze structurele aanpak heeft bijgedragen aan de verdieping van onze educatieve impact en de versterking van onze positie als kenniscentrum voor beeldcultuur.

Martina Rapponi & Ymer Marinus, *Unheard*, 2024. *Pixel Perceptions*, Akerk

Er hebben in totaal 3551 personen deelgenomen aan onze educatieve activiteiten:

BEZOEKERS EDUCATIE 2024

Workshops op school PO

Scholen met workshop:

26 workshops

135 leerlingen

12 leerkrachten

5 verschillende scholen uit het PO (groep 5, 6, 7 en 8)

Totaal: 147 personen

Workshops op school VO en MBO

Scholen met workshop:

6 workshops

113 leerlingen

8 docenten

3 verschillende scholen uit het VO (Gymnasium, VSO en MBO)

Verdeling:

Gymnasium (1 school) – 90 leerlingen en 6 docenten

Speciaal Onderwijs VO (1 school) – 15 leerlingen en

1 docent

MBO (1 school) – 8 studenten en 1 docent

Totaal: 121 personen

Workshops bij Noorderlicht

Scholen met workshop:

22 workshops

249 leerlingen

13 docenten

7 verschillende scholen uit het VO (VWO, Havo, VMBO en VSO)

Verdeling:

Havo/VWO (1 school) – 24 leerlingen

Havo (1 school) – 60 leerlingen en 2 docenten

VMBO (4 scholen) – 135 leerlingen en 9 docenten

Speciaal Onderwijs VO (1 school) – 30 leerlingen en 2 docenten

Volwassenen:

3 workshops

40 personen

Totaal: 302 personen

Rondleidingen Pixel Perceptions

Scholen met rondleiding:

47 rondleidingen

606 leerlingen/studenten

23 docenten

9 verschillende scholen uit het Gymnasium, VWO, Havo en VMBO

Verdeling:

Gymnasium (1 school) – 15 leerlingen en 1 docent

VWO (3 scholen) – 152 leerlingen en 9 docenten

Havo (3 scholen) – 373 leerlingen en 17 docenten

Havo/VWO (1 school) – 24 leerlingen zonder docent

MBO (1 school) – 42 studenten en 4 docenten

Scholen met rondleiding én workshop bij Pixel Perceptions

7 rondleidingen en workshops

98 leerlingen/studenten

8 docenten

3 scholen uit het VO en MBO

Verdeling:

VWO (1 school) – 30 leerlingen en 1 docent

MBO (2 scholen) – 68 studenten en 7 docenten

Hogescholen en universiteiten met rondleiding bij Pixel Perceptions

4 rondleidingen

55 studenten

3 docenten

3 instellingen uit het WO en HBO

Verdeling:

HBO (2 hogescholen) – 40 studenten en 2 docenten

WO (1 universiteit) – 15 studenten en 1 docent

Scholen zonder rondleiding

1 bezoek

21 studenten

1 docent

Volwassenen

7 rondleidingen

53 personen

Totaal: 892 personen

Expositie en werkperiode bij Noorderlicht (afdeling Kunst & Multimedia Noorderpoort)

15 studenten

389 bezoekers

1319 extra bezoekers tijdens Museumnacht

Educatieve expositie op school Stadslyceum (brugklas)

24 leerlingen

327 bezoekers

Totalen

Totaal aantal bezoekers Pixel Perceptions:

892 personen

Totaal aantal bezoekers galerie (overig):

317 personen

Totaal aantal deelnemers activiteiten elders:

268 personen

Totaal aantal deelnemers educatieve expositie: 39 personen

Totaal aantal deelnemers educatieve activiteiten: 1.516 personen

Overig

Bezoekers tentoonstelling Noorderpoort

(incl. opening):

1.708 personen

Bezoekers tentoonstelling brugklassers Stadslyceum: 327 personen

Totaal aantal bezoekers educatieve tentoonstellingen: 2.035 personen

Totaal bereik educatie: 3.551 personen

Het educatieve programma van Noorderlicht biedt een gedifferentieerd aanbod voor verschillende doelgroepen. Voor het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs ontwikkelden we een *hands-on* benadering met gestructureerde kijkmethoden zoals *Visible Thinking* en de *Visual Thinking Strategies*. Deze methodieken passen we dan ook systematisch toe in tentoonstellingsbezoeken, wat resulteerde in een verdiepende kunstbeleving bij de jongeren. Voor elke expositie ontwikkelden we specifieke werkvormen die aansloten bij de getoonde werken en de belevingswereld van de leerlingen.

Op deze manier leren leerlingen en studenten niet alleen om bewuster te kijken, maar ook met meer vertrouwen hun gedachten en ideeën over kunst te verwoorden.

Minne Atairu, *Braid Study*, 2024. *Pixel Perceptions*, Noorderlicht Galerie.
Foto: Hanne van der Velde

Organisatieontwikkeling

Naar een toekomstbestendige organisatie

De personeelsformatie onderging enkele strategische aanpassingen. Het team bestaat uit 4,61 fte, verdeeld over 7 functies. We streven in de komende jaren naar een bezetting van 7,4 fte, verdeeld over 11 medewerkers die het kernteam vormen van onze organisatie. Daaromheen hebben we een flexibele schil van 30 freelancers en wisselende gastcuratoren. Belangrijke ontwikkelingen waren de geplande transitie van zzp'ers naar vast dienstverband per januari 2025 en het management van langdurige ziekte-uitval bij twee medewerkers.

Personeelsbeleid

- Implementatie nieuwe cao-structuur
- Professionalisering personeelsbeleid
- Versterking vast kernteam
- Focus op duurzame inzetbaarheid

Met dank aan de HR voucher van Cultuur & Ondernemen, heeft Noorderlicht een reorganisatieproces kunnen doorvoeren om te voldoen aan de nieuwe DBA-regelgeving en een sterkere, toekomstbestendige organisatie op te bouwen, onder begeleiding van twee professionals op het gebied van HR en juridisch arbeidsrecht. Een van de belangrijkste stappen in dit proces was de overgang van freelancecontracten naar vaste dienstverbanden. Daarnaast hebben we een personeelshandboek ontwikkeld, waarin alle arbeidsvoorwaarden, gedragscodes en werkprocessen helder zijn vastgelegd. Dit zorgt voor transparantie en duidelijkheid binnen ons team en onze samenwerkingsverbanden. We zijn collectief overgegaan naar de museum cao, effectief vanaf januari 2025.

Sociale Veiligheid

Om een open en veilige werkomgeving te waarborgen, heeft het team van Noorderlicht in 2024 samen een gedragscode ontwikkeld. Hierin hebben we samen vastgelegd hoe we met elkaar omgaan en hoe we sociale veiligheid binnen onze organisatie borgen, en richt zich op respectvol gedrag, het tegengaan van discriminatie en het bevorderen van een inclusieve werkomgeving en presentatieplek. We hanteren een nultolerantiebeleid ten aanzien van grensoverschrijdend gedrag. Dit betekent dat beledigend, intimiderend of discriminerend gedrag niet wordt getolereerd. We verwachten van iedereen binnen Noorderlicht – medewerkers, samenwerkingspartners en bezoekers – dat ze zich bewust zijn van elkaars grenzen en bijdragen aan een veilige en

respectvolle sfeer. Daarnaast biedt de gedragscode richtlijnen voor het melden van ongewenste situaties. Er is een meldpunt ingesteld waar incidenten vertrouwelijk kunnen worden besproken en er worden geen stappen ondernomen zonder de expliciete toestemming van de betrokken persoon. Dit stelt ons in staat om zorgvuldig om te gaan met meldingen en gepaste maatregelen te nemen waar nodig. Daarnaast hebben we een onafhankelijk vertrouwenspersoon aangesteld die voor alle medewerkers een aanspreekpunt mag zijn.

Sociale veiligheid is een continu proces. Daarom blijven we ons inzetten voor verbetering en staan we open voor feedback, om samen te werken aan een inclusieve en veilige organisatie en omgeving voor zowel bezoekers als werknemers.

Team Noorderlicht schildert de galerie, juni 2024. Foto: Kim Nieborg

Makers, medewerkers, samenwerkingen, subsidiegevers We doen het samen

Met onze samenwerkingen laat Noorderlicht zien een natuurlijke verbinder te zijn. Dit doen we regionaal door aan te haken bij programma's, partnerships aan te gaan, samen op te trekken in opdrachtgeverschap en publieksprogramma's te ontwikkelen. Noorderlicht is een trotse deelnemer van het Noordenaars-platform van culturele instellingen in Noord-Nederland. We geloven dat we vooral samen het noorden op de kaart kunnen zetten, zowel in Nederland als daarbuiten. Deze aanpak ondersteunt onze inzet voor inclusiviteit, duurzaamheid en maatschappelijke betrokkenheid.

Beeldmakers

affect lab, A.I.S.A.M., Mark Amerika, Craig Ames, Franc Archive, Minne Atairu, Gijs de Boer, Vera van der Burg, Alice Brygo, Kate Crawford, Boris Eldagsen, Jake Elwes, Elisa Giardina Papa, Nicolas Gourault, Kim Hunnensen, Vladan Joler, Dinke Kaal, Philipp Klak, Ethel Lilienfeld, Jonas Lund, Ymer Marinus, Luna Maurer, Awoiska van de Molen, Babusi Nyoni, Juan Obando, Yoshua Okón, Nadia Piet, Roope Rainisto, Martina Raponi, Sebastian Schmieg, Martine Stig, Studenten Kunst en Media Noorderpoort, Astria Suparak, Synchrodogs, Phillip Toledano, Filippo Venturi, Conrad Weise, Alice Wielinga, Jonas Yip, Joanna Zylińska.

Medewerkers, inclusief ZZP'ers en vrijwilligers

Aart Brouwer, Monika Balukevičiūtė, Igor Bobeldijk, Inge Bousema, Esther Bolt, Regina Broersma, Rodrigo Cendejas Sosa, Kamilė Česnavičiūtė, Loes Claessens, Ivana Đerić, Rob Egan, Leonie van den Ende, Liesbeth Fransen, Pier de Groot, Karin Groenewoud, Anna Hiep, Susan Hofman, Iris in 't Hof, Silke van Holthoon, Roosje Klap, Radina Kordova, Anna Kors, Wim Melis, Nevena Nešović, Kim Nieborg, Kevin Perrin, Maaïke Pomstra, Helia Rafi, Livia Ribichini, Chiara Tamarro, Benno Tellegenhof, Vanina Tsvetkova, Hanne van der Velde, Rosa Wevers, Ike de Zeeuw.

Subsidiegevers

Gemeente en Provincie Groningen, Provincie Friesland, Gemeente Leeuwarden, Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie, Emmaplein Foundation, Cultuurfonds, Mondriaan-fonds, Stichting Zabawas, Fonds21.

Partners 2024-2028 (peildatum november 2024)

AiHub Noord Nederland, Arcadia, Bits of Freedom, De Goede Zaak, ESNS, Forum Groningen, GRID, Groninger Kerken, Hanzehogeschool: Academie Minerva en Frank Mohr Instituut, Het Resort, Into The Great Wide Open, Kunstpunt, Museum aan de A, Museum Belvédère, Museum Dr888, Nieuwe Instituut (Wereldtentoonstelling Osaka Japan 2025), Noordwoord, Noorderbreedte, Poëziepaleis, Pride Photo, Public Spaces, Rijksuniversiteit Groningen (Jantine Tammes School), The Hmm, Turkoois/Luhu, Waag Futurelab

Vrienden Noorderlicht

Arie Vreugdenhil, Ingeborg Snelleman, Rob Pronk, Christien de Graaff, Maja Muller Kobold, Victorien van der Wal, Marlou Witzel, Ann-Sophie Lehmann, Lard Buurman, Rob Hennkens, Frank van Hienen, Dini de Vries, Ester Afman, Petra Kooi, Lusette Brouwer & Hein Zegwaard

Kim Hunnensen, *Dreamscapes*, 2024, Noorderlicht Galerie

Bestuursverslag

Stichting Noorderlicht maakt sinds 1990 beeldcultuur toegankelijk voor iedereen, met fotografie en lens-based media in de breedste zin van het woord. Met een kritische en vernieuwende benadering dagen we de grenzen van beeldcultuur uit en creëren we ruimte voor diepgaande gesprekken en verbindingen die inspireren en aanzetten tot verandering. Naast de tweejaarlijkse Noorderlicht Biënnale organiseert het platform tentoonstellingen, een publieksprogramma, een educatieprogramma en beheert het een uitgeverij en een printlab.

In 2024 hebben wij eind mei afscheid genomen van directeur Kees van der Meiden die met pensioen ging en na een succesvolle sollicitatieprocedure hebben we Roosje Klap als opvolger kunnen benoemen. Zij bracht meteen veel energie met zich mee, paste het tentoonstellingsprogramma voor het lopende jaar aan en begon met verve en elan ook projecten als een nieuwe website en een afscheidstentoonstelling voor Kees van der Meiden. Ook de ontwikkeling en fondsenwerving voor de tentoonstelling *Pixel Perceptions* werd door Klap met veel enthousiasme en succes opgepakt.

Om de overdracht van de een naar de andere directeur zo goed mogelijk af te sluiten, heeft een delegatie van het bestuur een exitgesprek gevoerd met Kees van der Meiden. Hierbij hebben zowel het bestuur als Van der Meiden de laatste zienswijzen kunnen delen. In het gesprek werden onder andere visies op managementstijlen, organisatieontwikkeling, professionalisering en groepsdynamiek besproken. Uiteindelijk was er ook ruimte voor een blik op de toekomst voor zowel Noorderlicht als de scheidend directeur.

De professionalisering van de organisatie, waar het bestuur al vaker over gesproken had, is actief opgepakt door de nieuwe directeur, waaronder een formalisering van de organisatiestructuur (zie daarvoor elders in dit jaarverslag). Er zijn aangepaste functiebeschrijvingen gemaakt en Noorderlicht voldoet vanaf 2025 aan de fair pay norm via het volgen van de museum cao. Voor de begeleiding van dit proces heeft Klap met succes een HR-voucher aangevraagd (een samenwerking van het Fonds voor Cultuurparticipatie, Fonds Podiumkunsten, Mondriaan Fonds, Nederlands Filmfonds, Nederlands Letterenfonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie). De door het bestuur zo gewenste doorontwikkeling van Noorderlicht heeft daarmee het afgelopen jaar een grote boost gekregen en dat is erg prettig in de aanloop naar het biënnalejaar 2025.

Het bestuur van Noorderlicht heeft het afgelopen drie keer

met Van der Meiden en de hoofdcurator van Noorderlicht vergaderd. Met Roosje Klap is drie keer vergaderd. De directeurswissel was aanleiding om een aantal zaken in de vergaderstructuur aan te passen:

- Bij de bestuursvergaderingen vindt een vooroverleg zonder de directeur plaats.
- De bestuursvergadering vindt plaats in aanwezigheid van de directeur; de aanwezigheid van stafleden bij de bestuursvergadering is op inhoud en daarmee is de vaste aanwezigheid van een van de stafleden opgeheven.
- Ten minste eenmaal per jaar vindt een overleg plaats door een delegatie van het bestuur met een vertegenwoordiging van de medewerkers waarbij de directeur *niet* aanwezig is. Dit om vanuit het bestuur beter zicht te krijgen op wat er speelt binnen Noorderlicht.

Belangrijke onderwerpen tijdens de bestuursvergaderingen zijn geweest:

- De sollicitatieprocedure voor de nieuwe directeur, die het bestuur zelf heeft opgepakt zonder extern werving- en selectiebureau;
- Vaststelling Jaarverslag- en Jaarrekening 2023;
- Het programma voor 2024 en de biënnale voor 2025;
- Fondsenwerving;
- Nieuwe visie en missie en doorontwikkeling op inhoud van fotografie naar *lens-based media*;
- Organisatiestructuur, vastleggen daarvan in personeelshandboek, nieuwe functiebeschrijvingen etc.;
- Langdurige ziekte van verschillende medewerkers en de gevolgen voor de organisatie.

Wij hebben de bestuursevaluatie van 2024 in januari 2025 uitgevoerd aan de hand van een zelfscan van Cultuur & Ondernemen. De uitkomst van deze evaluatie was positief. De bestuursleden vullen elkaar goed aan op het gebied van kennis en ervaring. Daarnaast is er geen sprake van belangenverstrengeling met (neven)functies elders.

Het bestuur is tevens zeer tevreden over de samenwerking met de nieuwe directeur en de onderlinge werkverhouding. Op basis van wederzijds vertrouwen is een doorstart gemaakt met de organisatiestructuur, onder andere door herziene functieprofielen voor het personeel. Daarnaast zijn er stappen gezet richting een hernieuwde bedrijfscultuur, waarbij een protocol voor een veilige werkomgeving centraal staat. Voorlopig is ervoor gekozen geen Raad van Toezicht-model in te voeren, zodat het bestuur de nieuwe directeur in 2025 waar nodig extra kan blijven ondersteunen.

Twee bestuursleden beëindigen hun functie voortijdig: Charles Belfor in maart 2025 en Els Drummen in de zomer van 2025. De achterliggende redenen hiervoor zijn vastgelegd in de bestuursnotulen. In 2025 zal het bestuur, samen

met de directeur, op zoek gaan naar twee nieuwe bestuursleden met expertise op het gebied van fotografie (nieuwe media) en inclusie en diversiteit.

Nicolette Bartelink
Bestuursvoorzitter Stichting Noorderlicht

Openingssymposium *Digital Mirrors of Power*, vlnr: Martina Rapponi, Ymer Marinus, Vladan Joler, Rosa Wevers. *Pixel Perceptions*, Akerk

Functies en nevenfuncties bestuursleden, inclusief rooster van aan- en aftreden

Nicolette Bartelink (voorzitter)

Datum aantreden 01.01.'22–01.01.'26, benoembaar

- Directeur-bestuurder Museum aan de A
- Bestuursvoorzitter Noorderlicht
- Secretaris Bestuur Jazz te Gast
- Lid Adviescommissies Mondriaanfonds
- Lid Adviescommissie Musea Provincie Fryslân
- Lid Adviescommissie Erfgoed Amsterdams Fonds voor de Kunst
- Expert European Education and Culture Executive Agency, Europese Commissie

Saskia de Graaf (penningmeester)

Datum aantreden 01.01.'18–01.01.'22, herbenoemd 01.01.'22–01.01.'26, niet benoembaar

- Voorzitter RvT SO-Fryslân
- Lid RvT ROS-Friesland
- Secretaris Stichting Topvolleybal Groningen
- Lid stuurgroep Jazz te Gast

Charles Belfor (secretaris)

Datum aantreden 01.02.'23–01.02.'27, benoembaar

- Lid Raad van Toezicht Stichting Deinum/ De Rijdende Popschool
- Lid Raad van Commissarissen & voorzitter HR-commissie Noordstaat
- Gespreksleider Nederlandse Vereniging voor Autisme
- Mede-oprichter, co-host & sessieleider Silophone Sessions

Els Drummen (bestuurslid)

Datum aantreden 01.12.2020–01.01.2025, benoembaar

- Adviseur Open Call Beeldende kunstprijz Amersfoort
- Bestuurslid Theodora Niemeijer Fonds
- Jurylid Stadsfotograaf Apeldoorn
- Voorzitter commissie BACK (Brede Adviesgroep Cultureel Klimaat)

Gea Boerma (bestuurslid)

Datum aantreden 01.02.2023–01.02.2027, benoembaar

- Voorzitter bestuur Poeziepaleis
- Voorzitter bestuur Muziek Dans en Theaterschool Veendam
- Bestuurslid WabiSabi theater
- Voorzitter RvT poppodia Vera en Simplon
- Voorzitter bestuur Kollektief Spielplatz

Marita Schreur (bestuurslid)

Datum aantreden 01.12.2020–01.01.2024, benoembaar

- Interim-bestuurder Stichting Koninklijke Defensie Musea
- Vennoot Custom Management
- Voorzitter Raad van Commissarissen Stichting Woonconcept

Governance codes

Noorderlicht werkt volgens de drie codes Fair Practice, Governance Cultuur en Diversiteit & Inclusie. Hieronder is een verkorte versie opgenomen voor wat dat voor ons betekent. Op de website is de uitgebreide versie te lezen.

Fair Practice Code

We betalen kunstenaars volgens de Richtlijn Kunstenaars-honoraria en werken met een 'Letter of Intent' en contracten voor transparantie. Vanaf 2025 wordt jaarlijks 2% van de loonsom gereserveerd voor teamontwikkeling. We sluiten ons aan bij de Museum cao, wat zorgt voor eerlijke beloning en heldere arbeidsvoorwaarden. Duurzaamheid is een speerpunt: we hergebruiken materialen, verminderen onze

ecologische footprint en stimuleren milieuvriendelijk vervoer. Sociale veiligheid wordt gewaarborgd via stichting Mores en een vertrouwenspersoon. Transparantie staat centraal in onze governance, met publicatie van jaarverslagen en plannen voor de overgang naar een Raad van Toezicht.

Governance Code Cultuur

Noorderlicht creëert maatschappelijke en culturele waarde met een transparant en integer bestuur. Het Bestuur werkt onafhankelijk, met een gedeelde bestuursvisie en zelfevaluaties. Het toezicht is gericht op duurzaamheid, diversiteit en maatschappelijke betrokkenheid. De organisatie wordt financieel en structureel versterkt, met onder andere een efficiënter gebruik van ruimten en een transitie naar een Raad van Toezicht-model. Het Bestuur streeft naar diversiteit in samenstelling en externe werving van nieuwe leden. Kennisdeling en medewerkersbetrokkenheid worden bevorderd door evaluaties en gezamenlijke bijeenkomsten.

Code Diversiteit & Inclusie

Noorderlicht werkt actief aan een inclusieve en diverse organisatie, zowel intern als extern. We doen publieksonderzoek om ondervertegenwoordigde groepen beter te bereiken en ontwikkelen een strategie voor een inclusiever publieksprogramma. Onze ambities richten zich op het werven van fondsen voor een medewerker Educatie & Inclusie en een curator Publieksprogramma. Inhoudelijk maken we ruimte voor niet-Eurocentrische perspectieven en onderbelichte geschiedenissen. We betrekken gemeenschappen direct bij kunstprojecten, zoals de samenwerking met dovenorganisatie Turkoois en de Guyotschool. Ons personeelsbestand moet in 2028 een betere afspiegeling van de samenleving zijn. Transparante besluitvorming en stakeholdermanagement zijn essentieel voor onze inclusieve werkwijze.

Lola Lasagna tijdens Museumnacht 2024, Noorderlicht Galerie

Tot slot

2024 was een jaar van transitie en vernieuwing voor Noorderlicht. We hebben de contouren uitgezet voor een toekomstbestendige organisatie, waarbij we artistieke verdieping, technologische ontwikkelingen en maatschappelijke relevantie met elkaar hebben verbonden. De veranderingen in onze organisatiestructuur, de herpositionering van ons programma en de groeiende aandacht voor lens-based media hebben Noorderlicht verder versterkt als een platform voor onderzoek, presentatie en dialoog. Deze vooruitgang was alleen mogelijk dankzij de betrokkenheid van onze medewerkers, kunstenaars, partners, fondsen en publiek. Samen hebben we grenzen verlegd en nieuwe wegen verkend binnen de beeldcultuur. De steun en het vertrouwen die we hebben ontvangen, onderstrepen de noodzaak van ons werk en motiveren ons om in 2025 met evenveel ambitie verder te bouwen.

Lerend van *Pixel Perceptions* als pre-biënnale, heeft Noorderlicht in 2024 de fundamenteen gelegd voor de biënnale van 2025, getiteld *Machine Entanglements*. Deze editie wordt een diepgaande verkenning van de relatie tussen technologie, ecologie en erfgoed en vindt plaats van 12 juli tot 7 september 2025 in de drie noordelijke provincies. In Friesland richten we ons op 'Connected Landscapes', waar we de verwevenheid van technologie met natuurlijke en stedelijke omgevingen onderzoeken. En in Groningen en Drenthe staat het thema 'Heritage Futures' centraal, waar we met digitale technologieën historische narratieven herzien en ongelijkheden belichten. *Machine Entanglements* stimuleert bewustwording en dialoog over technologie en beeldcultuur, en hoe technologie onze landschappen en ons begrip van historisch erfgoed transformeert. We kijken uit naar een inspirerende uitwisseling met makers, denkers, publiek en ons team op wel heel bijzondere locaties. Met dit alles in het vooruitzicht, kijken we uit naar een inspirerend jaar vol samenwerking en betekenisvolle uitwisseling. We danken iedereen die deel uitmaakt van de Noorderlichtgemeenschap en kijken ernaar uit om elkaar in 2025 weer te ontmoeten – in onze tentoonstellingen, educatieve programma's en gesprekken over de toekomst van beeld.

Nova Douwes, mbo student Noorderpoort, educatietraject Pride Photo X Noorderlicht, 2024

Financieel jaarverslag 2024

Het boekjaar 2024 kenmerkte zich door substantiële externe uitdagingen voor Noorderlicht. De inflatie en stijgende operationele kosten, gecombineerd met het wegvallen van coronacompensaties, vroegen om strategische financiële sturing. Hoewel de aanvragen voor de Basis Infrastructuur en de Meerjarenregeling van de Mondriaan Stichting niet werden gehonoreerd, boden de conform aanvraag toegekende subsidies van Provincie en Gemeente Groningen een solide fundament.

Kerncijfers en Resultaten

Het boekjaar werd afgesloten met een positief resultaat van 4.557 euro. De totale baten bedroegen 852.957 euro, waarbij de publieksinkomsten de post-corona prognoses met 121% overtroffen. Deze positieve ontwikkeling, mede gedreven door de aanpassing van het toegangstarief van €4,50 naar €6,00. Ook de subsidies en bijdragen waren uiteindelijk 106.790 euro (15%) hoger dan begroot.

Financiële Kerncijfers 2024

Jaarresultaat:	4.557 euro
Bestemmingsreserve website:	0 euro
Totale baten:	852.957 euro
Publieksinkomsten:	121 % t.o.v. prognose

Baten en Lasten

De lasten overschreden de begroting met 122.080 euro, voornamelijk de activiteitenlasten met 88.946 euro. Vanwege hogere subsidies en bijdragen was hier dan ook extra ruimte voor en zijn er onder andere extra uitgaven gedaan voor vernieuwing van de website.

Kostenbeheersing 2024

Het kostenbeheer richtte zich op drie hoofdgebieden:

- Operationele efficiëntie
- Flexibele programmering
- Strategische personeelsinzet

Vooruitblik 2025

De begroting voor 2025 is conservatief opgesteld, met een focus op stabilisering van publieksinkomsten en een bescheiden groei in verhuuractiviteiten. De verhoogde beheerslasten zijn volledig verwerkt in de budgettering, wat resulteert in een aangescherpte allocatie voor programmering en marketing. De omschakeling van een aantal ZZP'ers naar loondienst leidde tot een verzwaring van de vaste lasten, die opgevangen zal worden door een deel van de overhead bij projecten onder te brengen en door meer aan dienstverlening te doen, zoals projecten voor collega-instellingen, een uitgebreid educatieprogramma en ons printlab.

Deze financiële resultaten en organisatorische ontwikkelingen vormen een solide basis voor verdere professionalisering in 2025, waarbij kostenbewustzijn en flexibiliteit centraal blijven staan in de bedrijfsvoering.

Buitenopstelling Pixel Perceptions, 2024. Akerkhof, Groningen. Foto: Hanne van der Velde

Colofon

Teksten en redactie:	Esther Bolt, Corine Hörmann, Roosje Klap
Bestuursverslag:	Nicolette Bartelink, Charles Belfor en Els Drummen
Eindredactie:	Esther Bolt, Roosje Klap
Financieel overzicht:	Wim Melis, Menno de Vries
Vormgeving:	Loes Claessens

Noorderlicht